

Інформаційно-комунікаційні систем. Частина I

Блок змістових модулів 2. Системи передачі даних та системи зв'язку

Тема 6-7

Передавання аналогових та цифрових сигналів в аналоговому вигляді

Зміст

- **Види аналогової модуляції сигналів**
  - **Сигнал**
- **Методи класичної модуляції цифрових сигналів: амплітудна, фазова, відносно фазова та частотна маніпуляції**
- **Методи багаторівневої маніпуляції**
- **Метод квадратурно-амплітудної маніпуляції**
- **Метод треліс-модуляції**

1. Види аналогової модуляції

Модуляція –

- це процес накладання інформації (або модуляційного сигналу) на другий сигнал з більш високою частотою f_0 , яка називається *несучою частотою*, причому, як правило
$$f_0 = (f_{max} - f_{min}) / 2.$$
  - $f_{min} \div f_{max}$ – смуга пропускання каналу
- Використовується для передачі дискретних даних, які мають широкий спектр по аналоговим лініям, які мають вузьку смугу пропускання

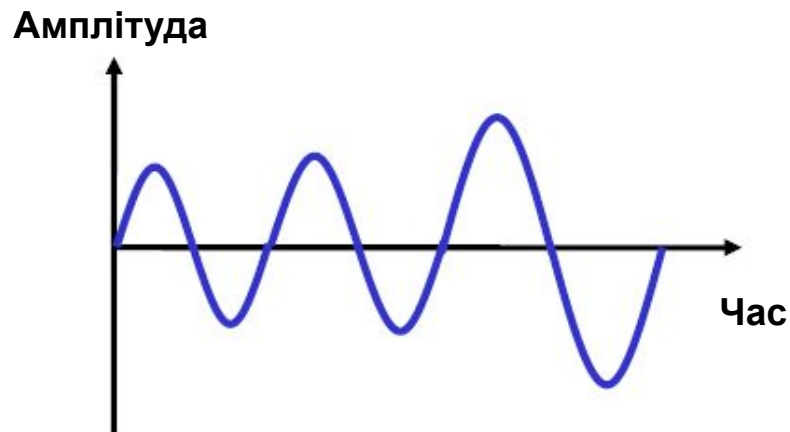
$$x(t) = A \cos(2\pi ft + \phi),$$

де A – значення амплітуди сигналу в момент часу t ;
 f – частота несучої сигналу;
 ϕ – початкова фаза сигналу.

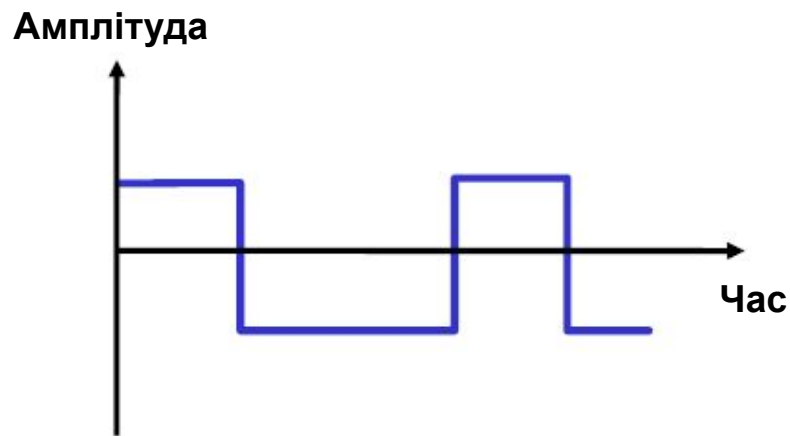
Демодуляція –

- це процес, зворотний модуляції, що полягає у відновленні даних на основі вхідного модульованого сигналу.

Сигнал

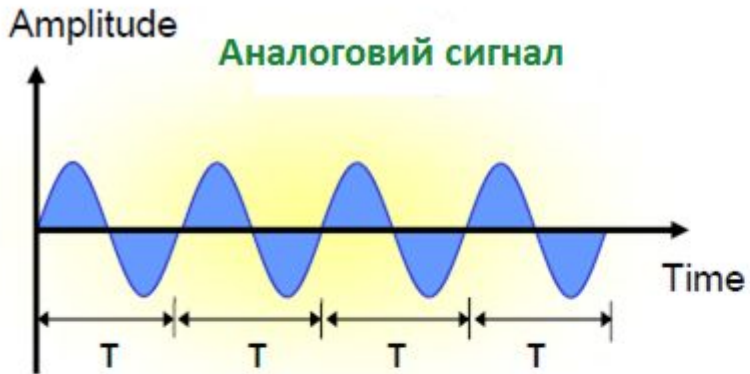
**Аналогова форма
представлення сигналу**

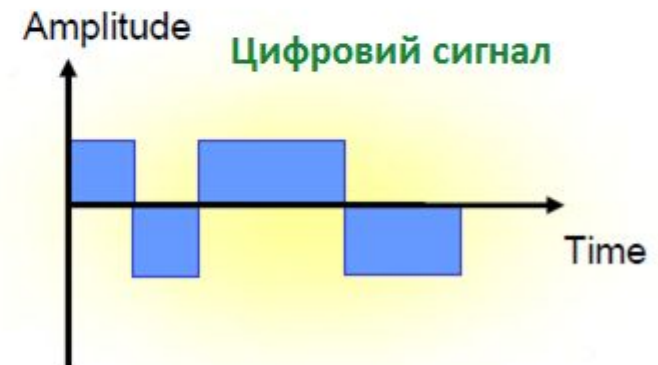
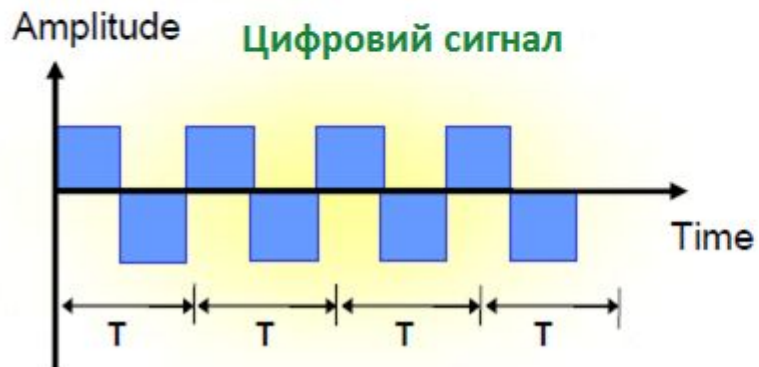
**Цифрова форма
представлення сигналу**

Представлення сигналу в часі

Періодичний сигнал

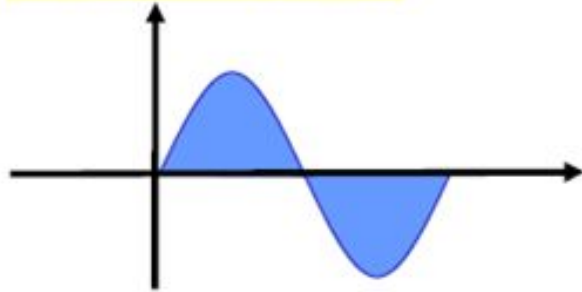

Аперіодичний сигнал

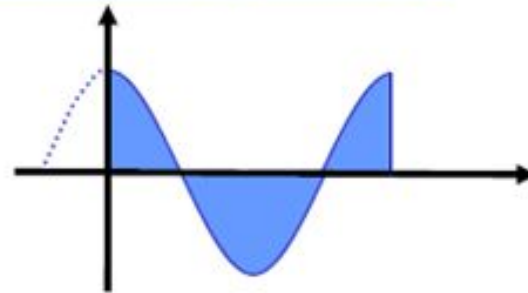
Поняття фазового зсува

$$s(t) = \sin(2\pi ft)$$

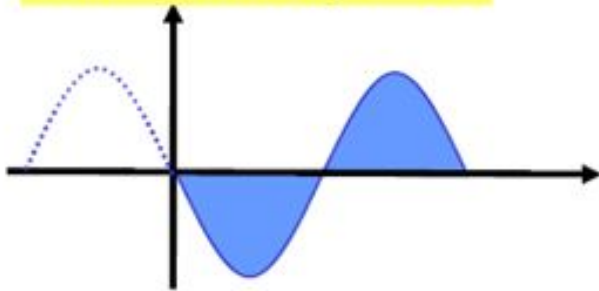
0 градусів

$$s(t) = \sin(2\pi ft + \pi/2)$$

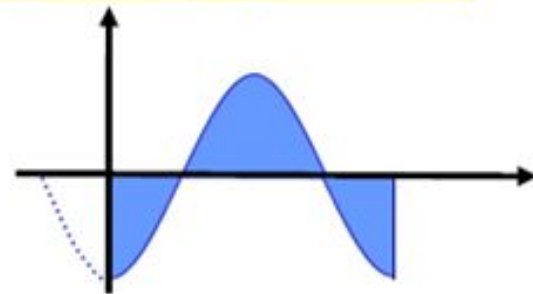
90 градусів

$$s(t) = \sin(2\pi ft + \pi)$$

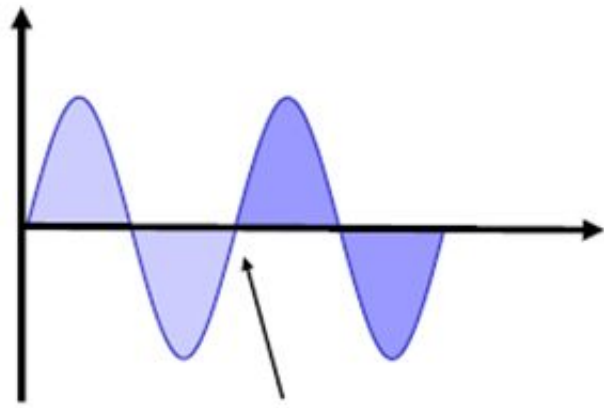
180 градусів

$$s(t) = \sin(2\pi ft + 3\pi/2)$$

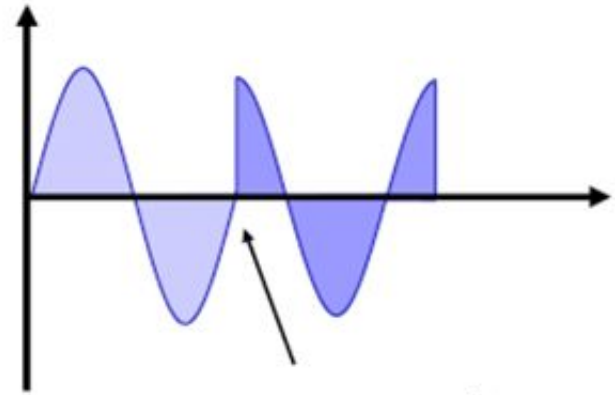

270 градусів

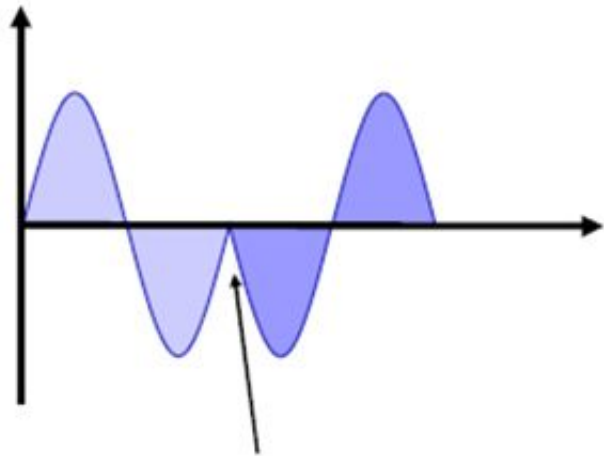
Поняття зміни фази

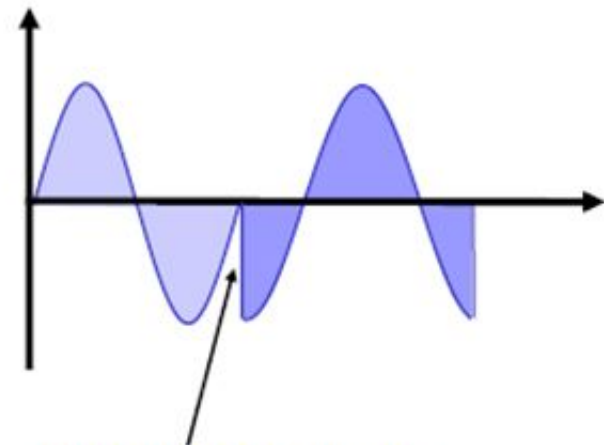
Відсутній зсув

Зсув на 90 градусів

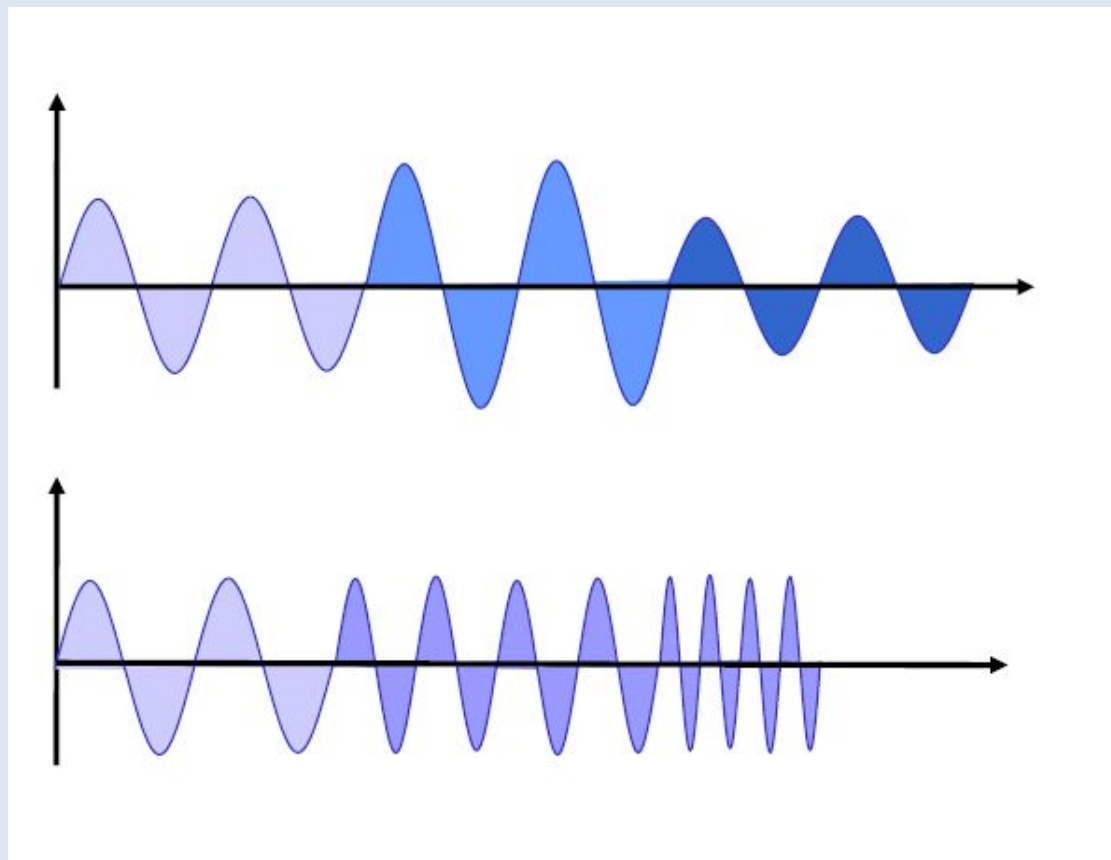
Зсув на 180 градусів

Зсув на 270 градусів

Варіації амплітуди та частоти

Амплітудні варації

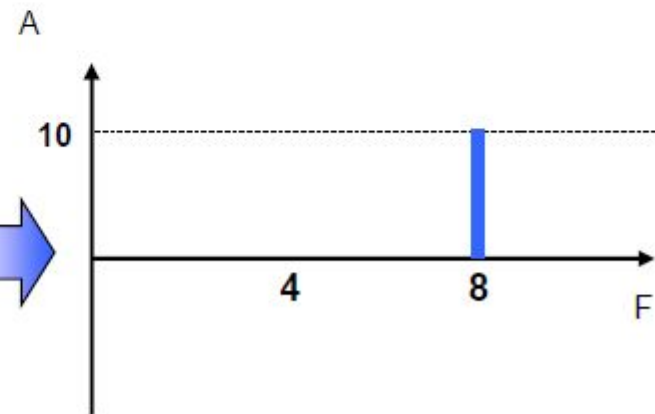
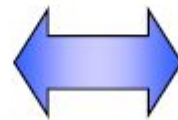
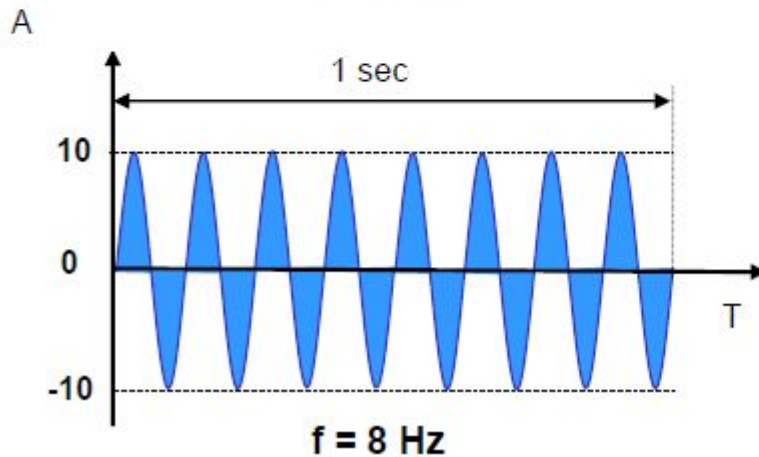
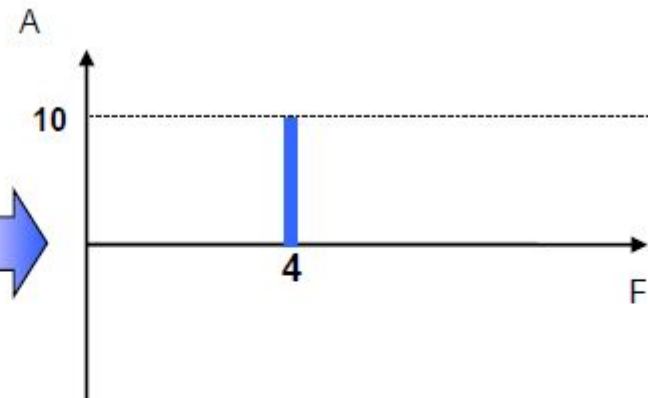
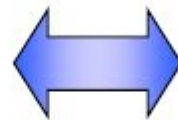
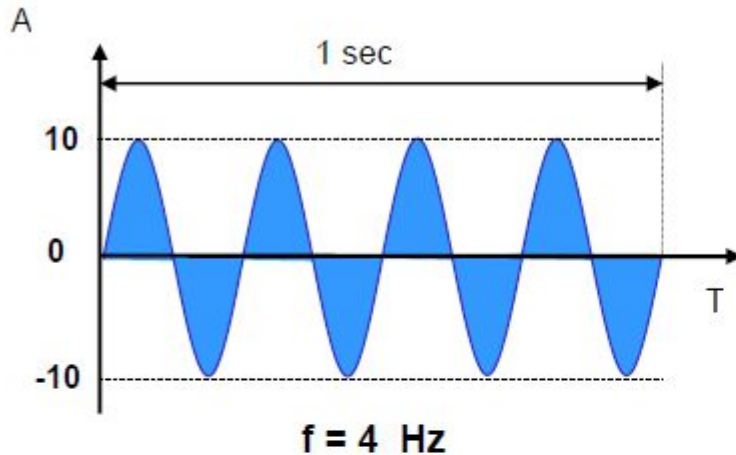
Частотні варації

Представлення сигналу

Часова діаграма

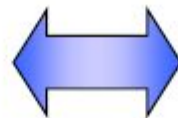
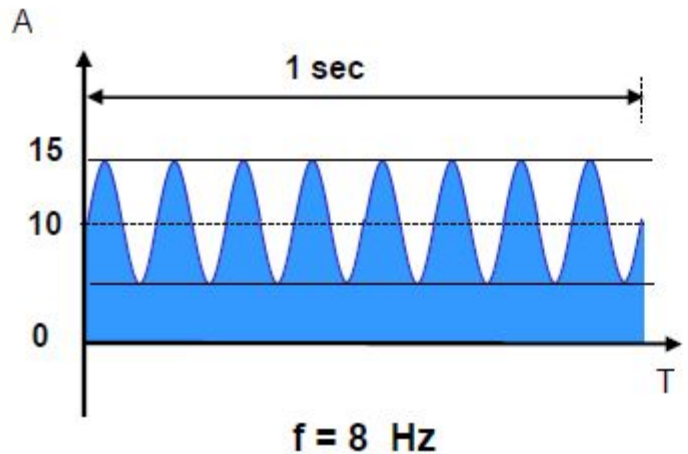
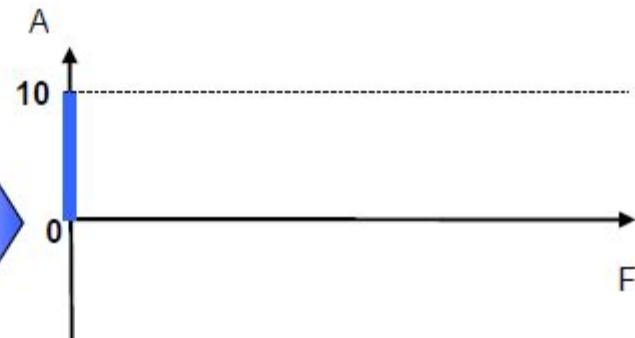
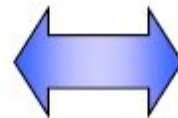
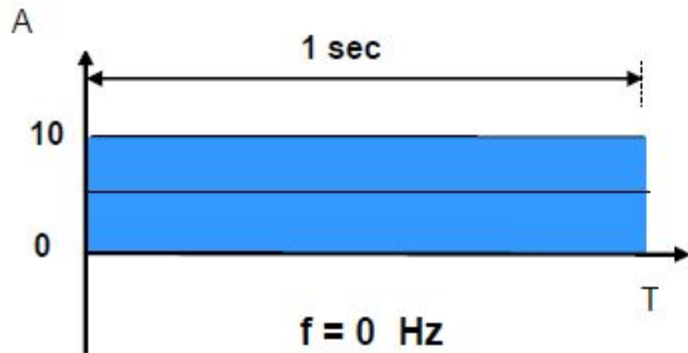
Амплітудно-частотна характеристика

Постійна складова сигналу

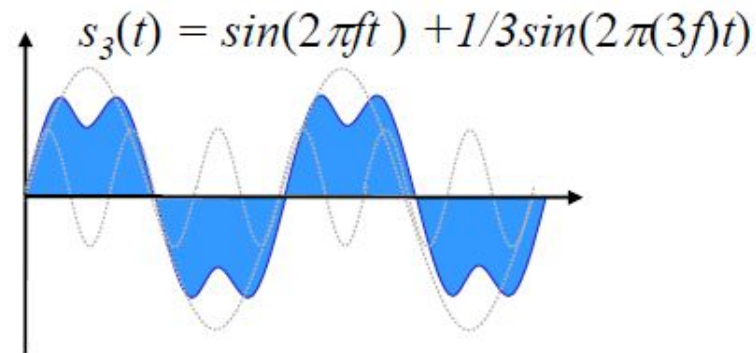
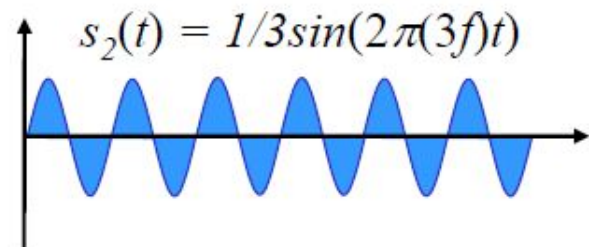
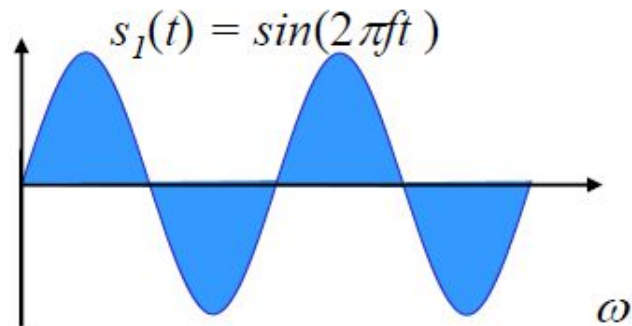
Часова діаграма

Амплітудно-частотна характеристика

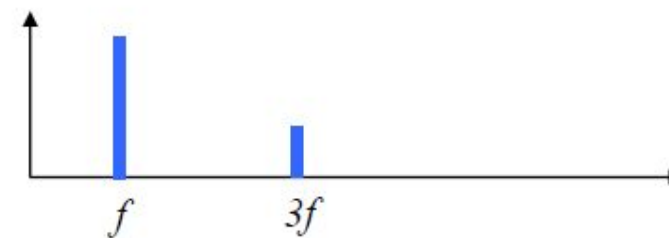
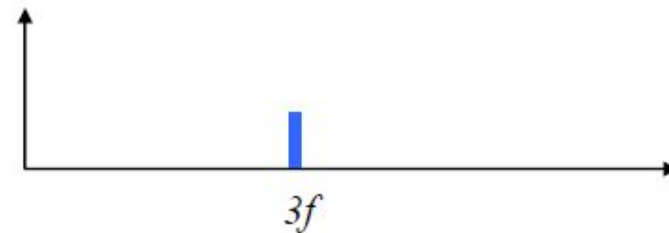

Постійна складова складного сигналу

Часова діаграма

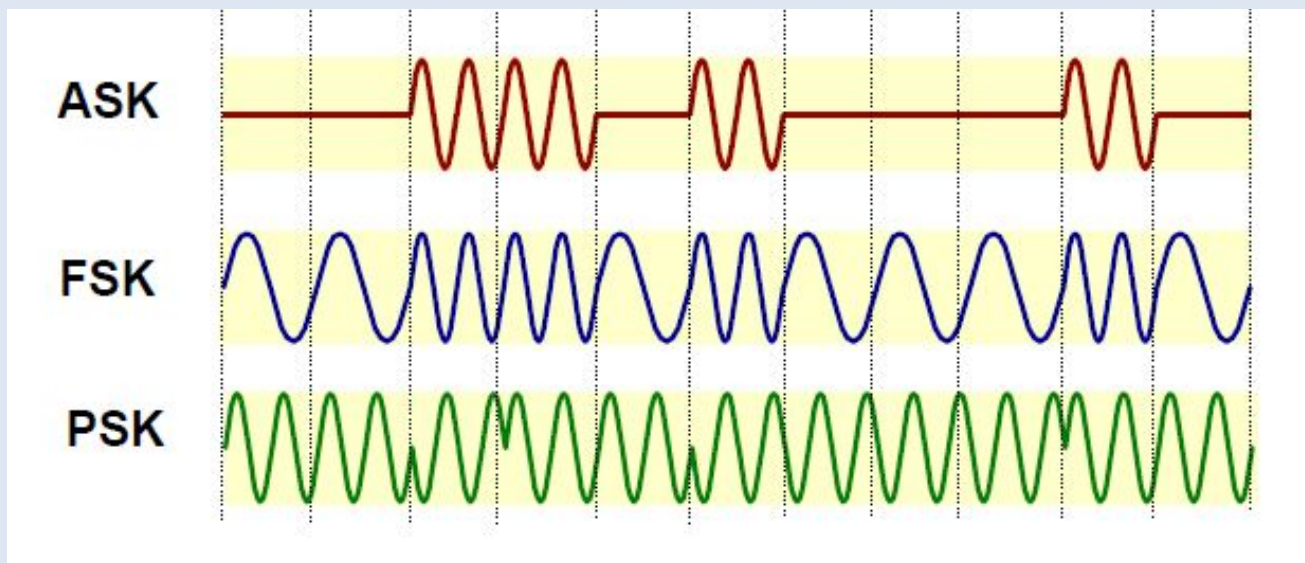

Амплітудно-частотна характеристика

Методи аналогової модуляції

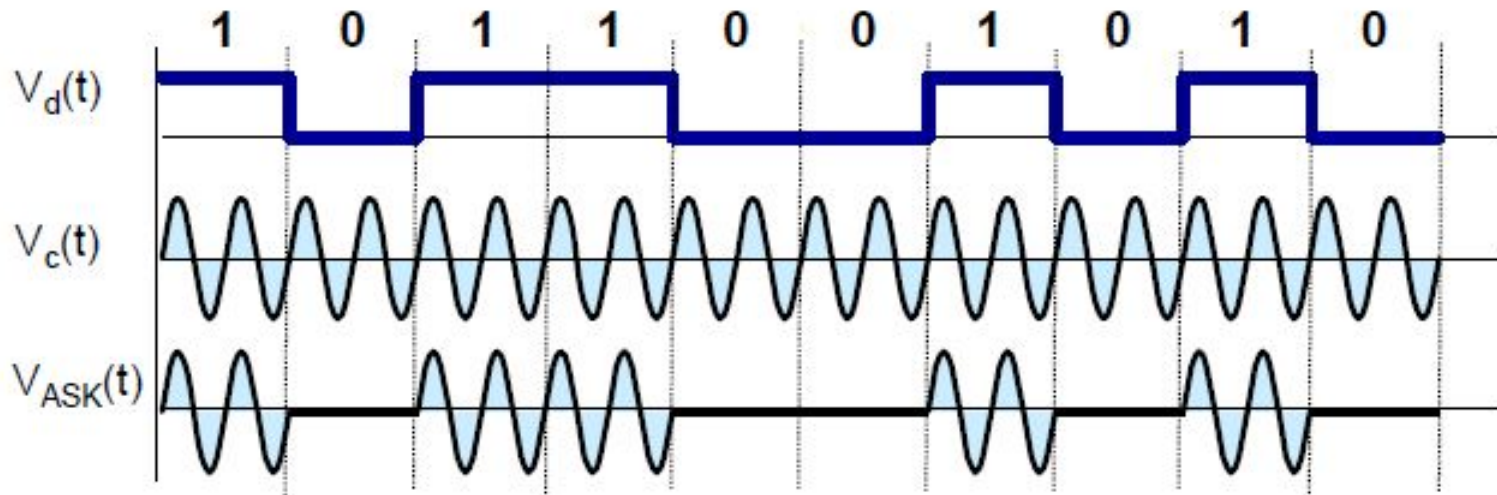
- Амплітудна модуляція – Amplitude Modulation (AM, ASK)
  - виконується зміна амплітуди несучого коливання
- Фазова модуляція – Phase Modulation (PM, PSK)
  - виконується зміна фази несучого коливання
- Частотна модуляція – Frequency Modulation (FM, FSK)
  - виконується зміна частоти несучого коливання

2. Методи класичної маніпуляції цифрових сигналів

Амплітудна маніпуляція –

- **Переваги:**
  - має вузьку ширину спектру АМ сигналу;
  - проста схема отримання модульованого сигналу;
- **Недоліки:**
  - низька завадостійкість;
  - неефективне використання потужності джерела сигналу.

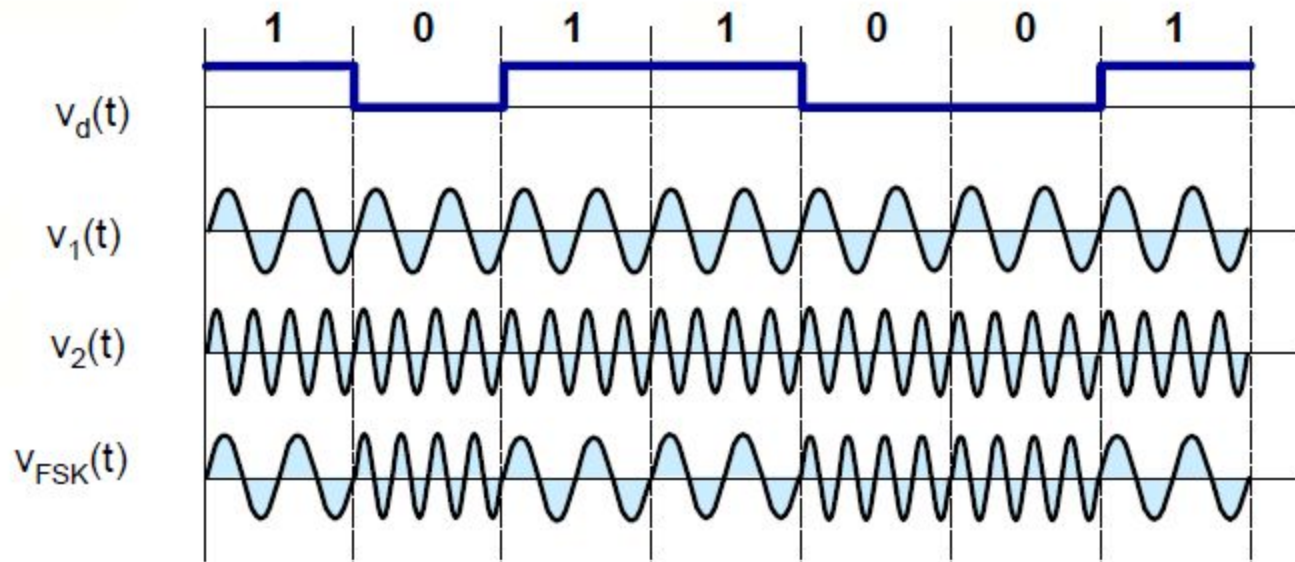

Методи класичної маніпуляції цифрових сигналів

Частотна маніпуляція –

- **Переваги:**
  - висока завадостійкість;
  - ефективне використання потужності джерела сигналу;
  - проста схема отримання модульованого сигналу;
- **Недоліки:**
  - велика ширина спектру модульованого сигналу

Методи класичної маніпуляції цифрових сигналів

Фазова маніпуляція –

- **Переваги:**
  - висока завадостійкість;
  - ефективне використання потужності джерела сигналу.
- **Недоліки:**
  - велика ширина спектру модульованого сигналу;
  - складна схема отримання модульованого сигналу.

Часові та спектральні діаграми модульованих сигналів для різних видів маніпуляцій

а) Дискретний сигнал

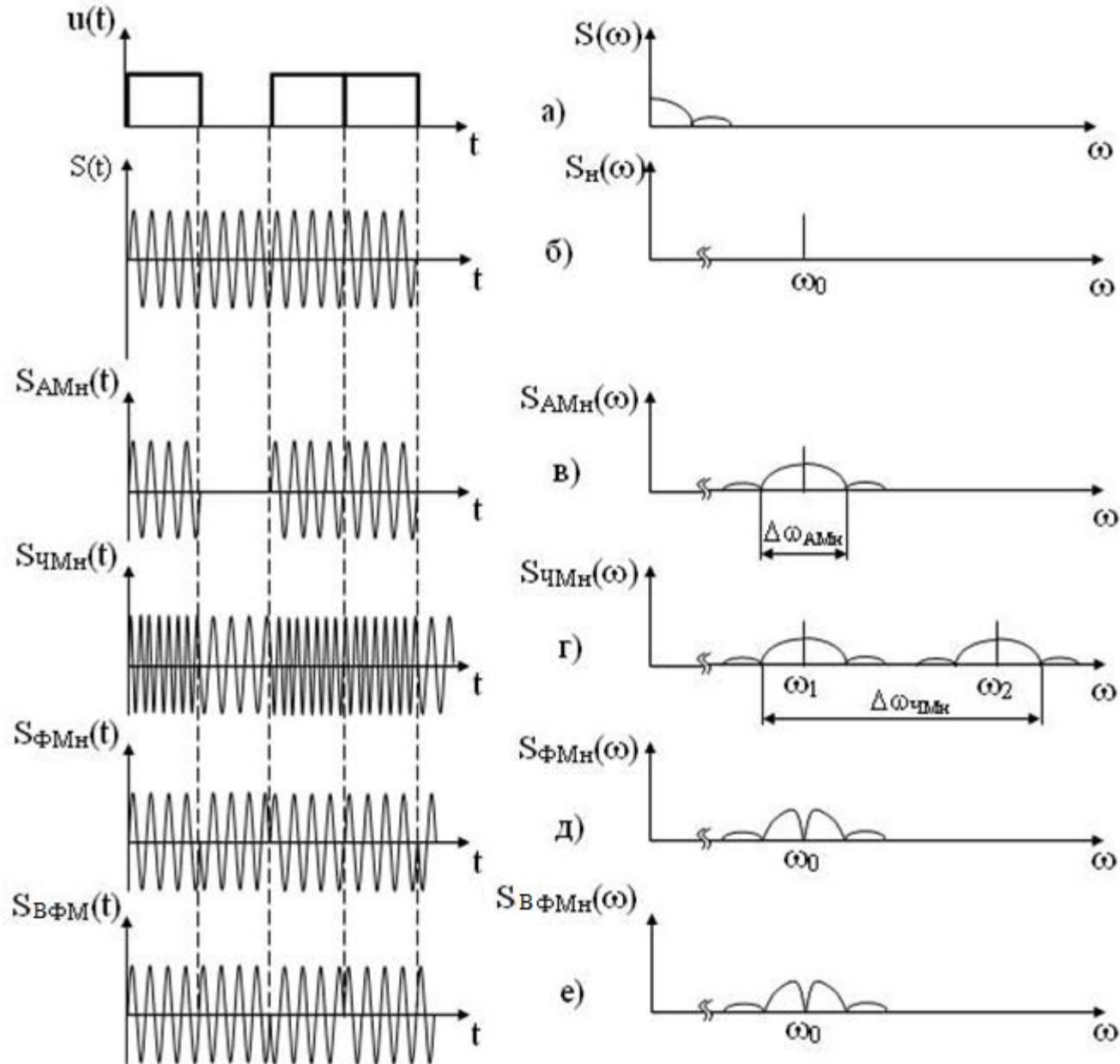
б) Несучий сигнал

в) Амплітудна маніпуляція

г) Частотна маніпуляція

д) Фазова маніпуляція

е) Відносно-фазова маніпуляція

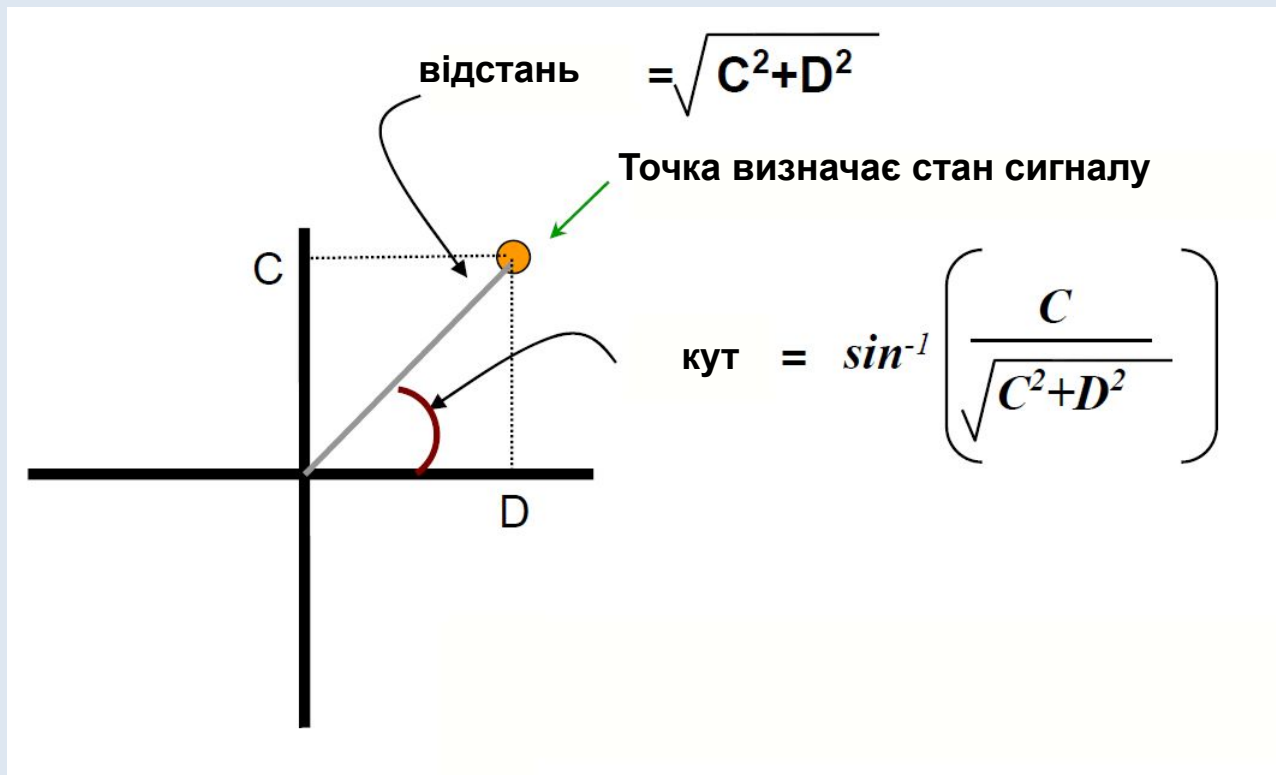
4. Методи багаторівневої маніпуляції

- **Багаторівнева амплітудна маніпуляція**
- **Багаторівнева фазова маніпуляція**
- **Багаторівнева частотна маніпуляція**

- *Самостійна робота студента*
  - Лабораторна робота №№ 1-4
  - Глава 1. Модуляція – С. 28-37
    - Крук Б.И. Телекоммуникационные системы и сети. Том 1. Современные технологии / Б.И. Крук, В.Н. Попантопуло, В.П. Шувалов. – Изд. 3-е испр. и доп. - М.: Горячая линия-Телеком, 2003. — 647 с. — ISBN: 5-93517-088-4
  - Глава 2. Цифрова модуляція С. 50-63
    - Климаш М.М. Технології безпроводного зв'язку / М.М. Климаш, В.О. Пелішок, П.М. Михайленч. – Львів, 2007. – 818 с.

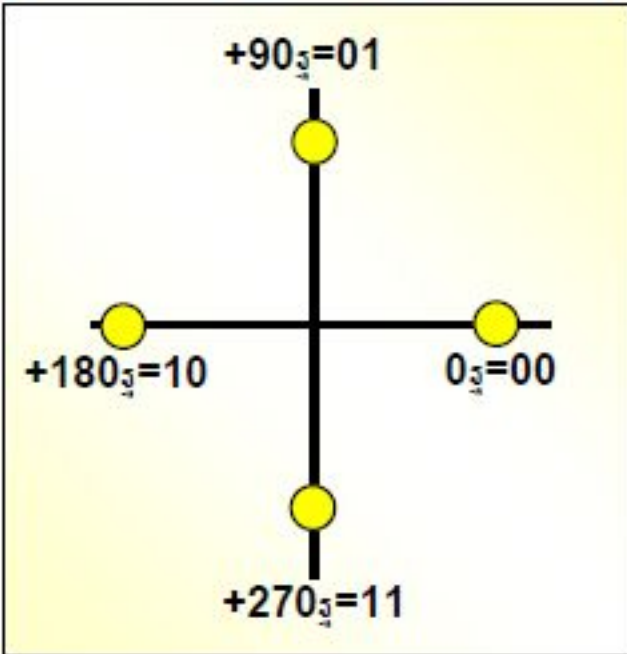
4. Квадратурно-амплітудна маніпуляція

- **Поняття сигнального сузір'я**
  - **відстань визначає амплітуда сигналу;**
  - **кут визначає фазовий зсув.**

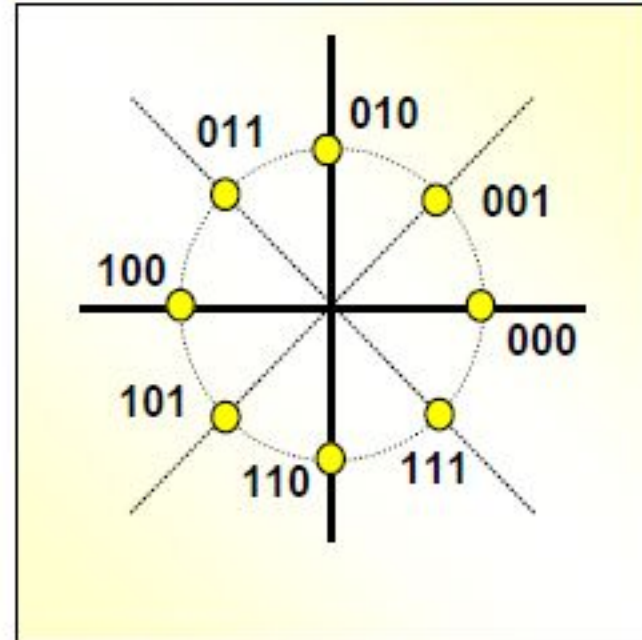
N-PSK (N-PM) сигнальне сузір'я

4-PSK

Бітова швид. = 2 x бодова швидкість

8-PSK

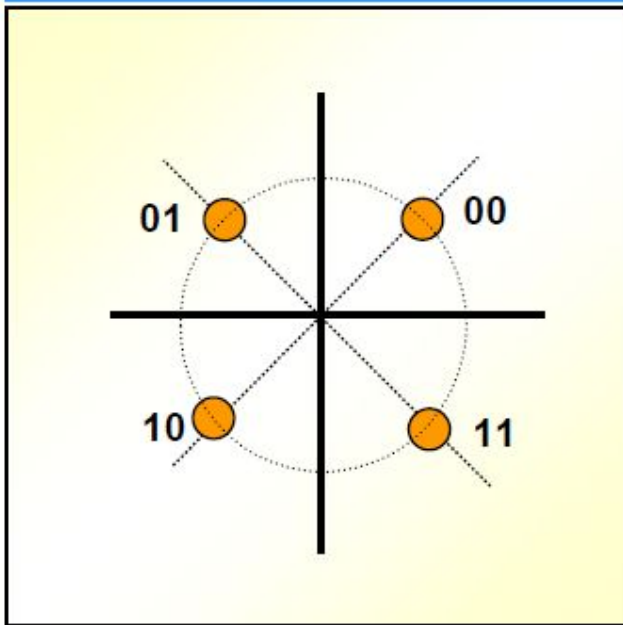

Бітова швид. = 3 x бодова швидкість

Квадратурно-амплітудна модуляція (КАМ)

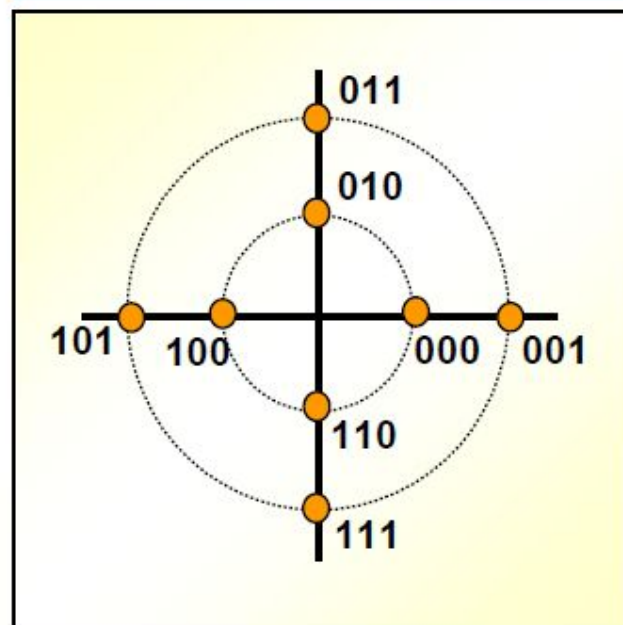
- При КАМ (Quadrature Amplitude Modulation, QAM)
  - змінюється як фаза, так і амплітуда сигналу, що дозволяє збільшити кількість біт, які кодуються;
  - підвищується завадостійкість порівняно з АМ.

4-QAM

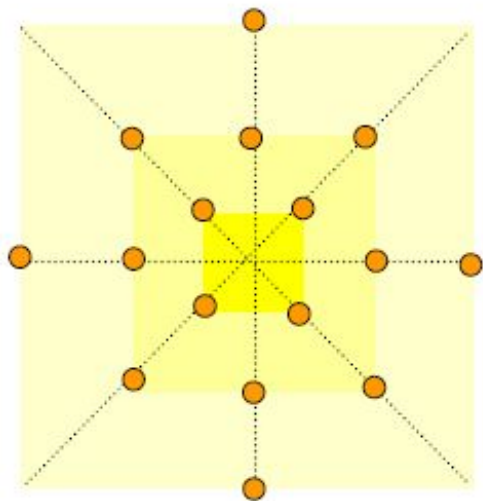
1 амплітуда, 4 фази

8-QAM

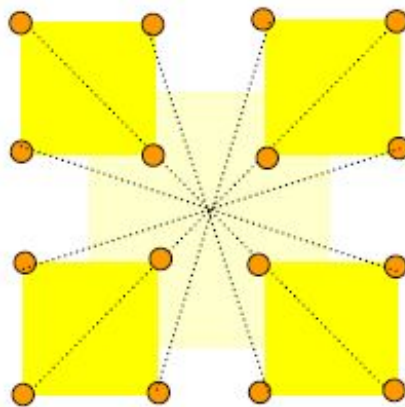

2 амплітуди, 4 фази

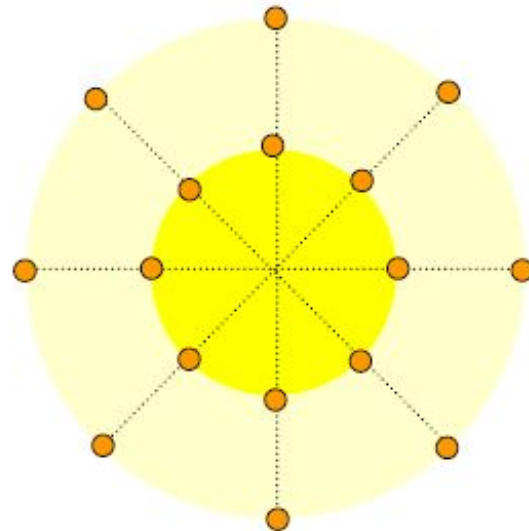
КАМ діаграми

V.29
4 амплітуди
8 фаз

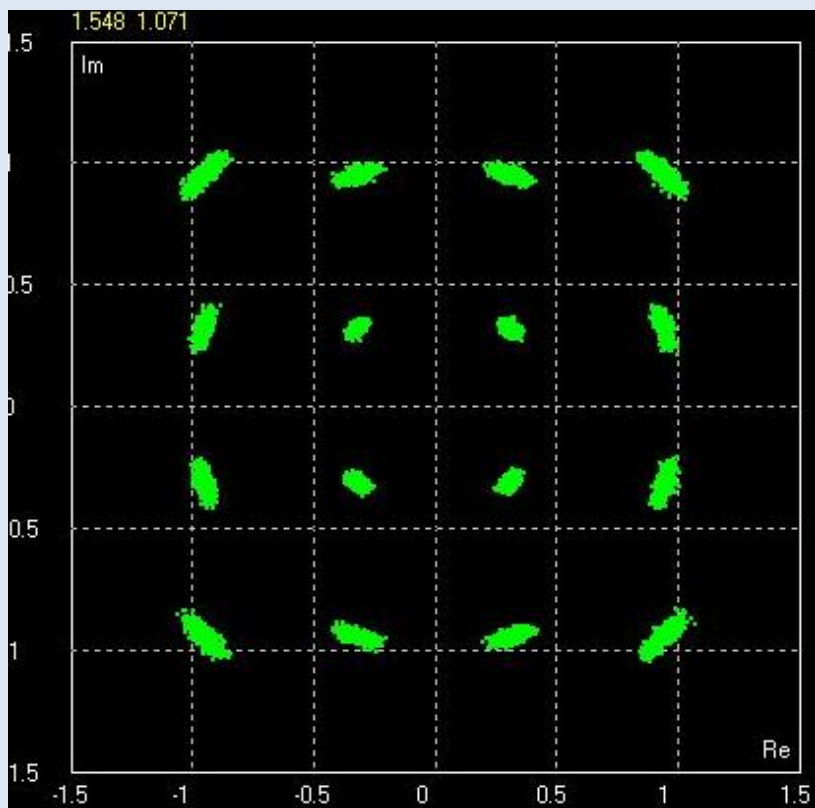
WE 209
3 амплітуди
12 фаз

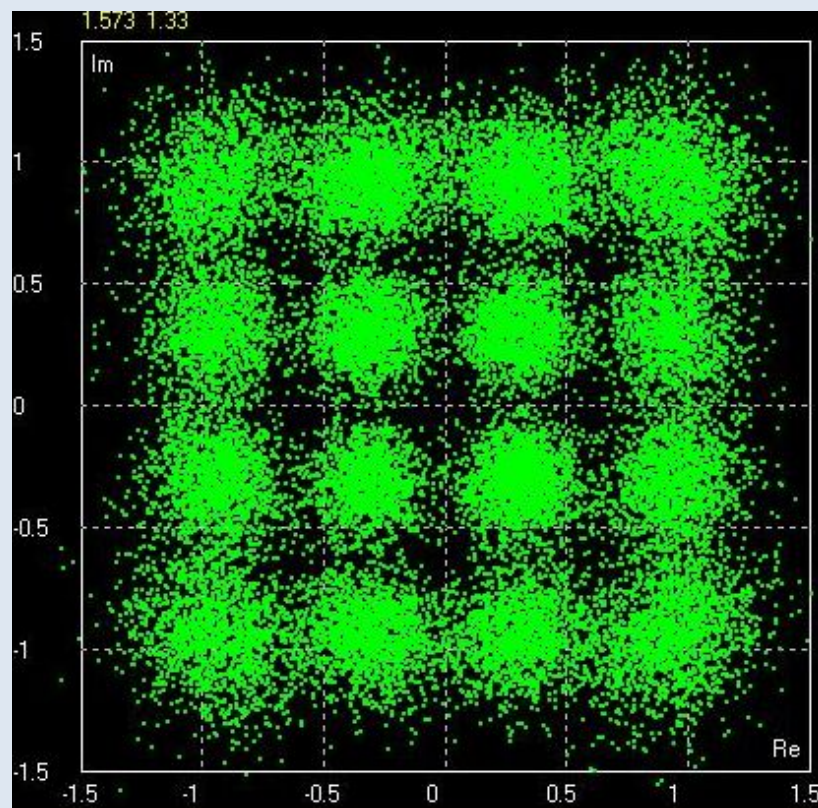
2 амплітуди
8 фаз

5. Трелліс-модуляція

Приклад синального сузір'я

Приклад синального сузір'я в каналі із завадами

Трелліс-модуляція

- **Трелліс-модуляція (Trellis Coded Modulation, TCM).**
  - використовується разом з КАМ;
  - застосовується до КАМ;
  - дозволяє підвищити завадозахищеність передачі інформації разом зі зниженням вимог до відношення сигнал/шум в каналі на 3-6 дБ;
  - число сигнальних точок збільшується вдвічі за рахунок додавання до інформаційних біт одного надлишкового, утвореного шляхом згортального кодування

